

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΞΟΝΑΣ:

*Ενδιαφέρονται και Ενεργώ – Κοινωνική
Συναίσθηση και Ευθύνη*

ΔΙΑΣΤΑΣΗ:

*Σχολικός εκφοβισμός/Εθελοντισμός/
Διαμεσολάβηση*

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΥΤΤΑΡΙΣΣΙΑΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ

Ο σχολικός εκφοβισμός είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο μεταξύ μαθητών που λαμβάνει χώρα στο χώρο του σχολείου, μπορεί, όμως, να μεταφερθεί και εκτός αυτού. Χαρακτηρίζεται ως επιθετική συμπεριφορά που είναι εσκεμμένη, απρόκλητη και επαναλαμβανόμενη.

Αποτελεί κατάχρηση εξουσίας από τα άτομα/θύτες και εμπεριέχει, αντικειμενικά, ανισότητα στη δύναμη ή στην προσωπικότητα. Εν ολίγοις, κατευθύνεται προς τα άτομα/θύματα, που εκλαμβάνονται από τους θύτες, ως αδύναμα (είτε σωματικά είτε ψυχολογικά).

Χαρακτήρες που διακρίνονται στο σχολικό εκφοβισμό/χαρακτηριστικά αυτών

- ▶ **Το θύμα.** Συνήθως το άτομο αυτό χαρακτηρίζεται από εσωστρέφεια, ευαισθησία, συστολή, αίσθηση φόβου, εκδήλωση παθητικής στάσης έναντι σε μορφές βίας, αυξημένο άγχος και ανασφάλεια, χαμηλή αυτοεικόνα και αυτοπεποίθηση, δυσκολία στην υπεράσπιση του εαυτού τους κ.α.
- ▶ **Ο θύτης.** Συνήθως το άτομο αυτό χαρακτηρίζεται από ανασφάλεια, χαμηλή αυτοεκτίμηση, έλλειψη ενσυναίσθησης, απουσία ηθικών ενδοιασμών ή τύψεων για τις πράξεις τους, ροπή υιοθέτησης αρνητικών προτύπων και προέρχεται από οικογενειακό περιβάλλον με συγκρούσεις και δυσκολίες στην οριοθέτηση κ.α.
- ▶ **Ο παρατηρητής,** ο οποίος μπορεί να δράσει και ως διαμεσολαβητής στην εξεταζόμενη κατάσταση. Ο διαμεσολαβητής εξετάζεται στο τέλος της παρουσίας.

ΟΙ ΑΦΟΡΜΕΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟ

- Κάποιο παιδί μπορεί να έχει κάποια ιδιαιτερότητα (σωματική ή πνευματική)
- Κάποιο παιδί μπορεί να είναι διαφορετικής καταγωγής
- Κάποιο παιδί μπορεί να έχει οικονομικά προβλήματα
- Κάποιο παιδί μπορεί να έχει διαφορετικά ιδεολογικά πιστεύω κ.α.



ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

- Ο θύτης μπορεί να έχει βιώσει το ίδιο...
- Η έλλειψη παιδείας
- Η ηθική κατάρπωση
- Η επιρροή προκαταλήψεων
- Οικογενειακά προβλήματα
- Ψυχολογικά προβλήματα
- Επιρροή από το διαδίκτυο ή από άλλες παραβατικές ομάδες κ.α.



ΜΟΡΦΕΣ και χαρακτηριστικά ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

- ▶ Σωματικός: Χτυπάω, κλωτσάω, σπρώχνω, φτύνω, βάζω τρικλοποδιά, κλέβω, κρύβω, καταστρέφω πράγματα.
- ▶ Κοινωνικός αποκλεισμός: Εκβιάζω, απειλώ και απαιτώ χρήματα ή πράγματα, διαδίδω φήμες, απομονώνω κοινωνικά, προδίδω τα μυστικά, προσβλητικά γκράφιτι.
- ▶ Άμεση λεκτική βία: Κοροϊδεύω, προσβάλλω, βρίζω, χρήση σεξουαλικών υπονοούμενων ή/και χειρονομίες
- ▶ Ηλεκτρονικός: Η βία μέσω κινητού τηλεφώνου ή διαδικτύου, απειλές, προσβολές, δυσφήμιση, κοινωνική απομόνωση, δημοσιοποίηση πληροφοριών και εικόνων χωρίς άδεια, ψεύτικη ταυτότητα για εκμείευση πληροφοριών και γελοιοποίηση.

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

- ▶ Στελέχωση σχολείων με επιστ. προσωπικό, ειδικοτήτων ψυχολόγου και κοινωνικού λειτουργού, με σκοπό την άμεση, υπεύθυνα αντιμετώπιση αλλά και πρόληψη περιστατικών.
- ▶ Συνεργασία σχολείων, με σκοπό τη δημιουργία μιας εκστρατείας κατά του εκφοβισμού.
- ▶ Υλοποίηση σχολικών προγραμμάτων που βασίζονται στη σχολική διαμεσολάβηση.



ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

Ο Διαμεσολαβητής είναι το άτομο που βρίσκεται ανάμεσα στα δύο μέρη (θύτης-θύμα). Λειτουργεί ως ουδέτερο πρόσωπο και πρέπει να χαρακτηρίζεται από τα ακόλουθα στοιχεία. Πρέπει να είναι παρατηρητικός, εχέμυθος, να έχει ενσυναίσθηση, να διέπεται από ηθικές, δημοκρατικές αξίες, υποστηρικτικός κ.α.

- ▶ Εφόσον το θύμα το επιθυμεί, φέρνει σε επαφή τα δύο μέρη, οργανώνει τον μεταξύ τους διάλογο, τα ενθαρρύνει, και δια μέσου των κατάλληλων διαπραγματευτικών τεχνικών τα βοηθάει να ομαλοποιηθεί η κατάσταση, χωρίς, όμως, να υποβάλλει ο ίδιος σχέδιο επίλυσης.
- ▶ Σε περίπτωση που το θύμα δεν είναι σε θέση να συμμετάσχει στην παραπάνω διαδικασία, τότε ο μαθητής/διαμεσολαβητής αναλαμβάνει να μεταφέρει το ζήτημα στη Δ/ση του σχολείου και στη ψυχολόγο ή κοινωνική λειτουργό. Δεν επιτρέπεται να προβεί σε οποιαδήποτε υπόδειξη προς τα μέρη, ούτε να επιβάλλει τη δική του γνώμη.



ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

«ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ»



Βασικές αρχές της σχολικής διαμεσολάβησης:

- ▶ Εθελοντισμός: οι διαμεσολαβητές στο σχολείο εφαρμόζουν τη διαμεσολάβηση εθελοντικά και πρόθυμα,
- ▶ Εμπιστευτικότητα και εχεμύθεια: Ο διαμεσολαβητής ποτέ δεν συζητά τα περιστατικά με τρίτους και τονίζει από την αρχή της διαδικασίας ότι δεσμεύεται σε αυτές τις αρχές,
- ▶ Σεβασμός: αφορά το σεβασμό που ο διαμεσολαβητής δείχνει προς τους διαφωνούντες και το αντίστροφο
- ▶ Ισότητα και ουδετερότητα: ο διαμεσολαβητής διασφαλίζει το ευνοϊκό κλίμα της συζήτησης. Στη διαμεσολάβηση δε γίνονται διακρίσεις, όλοι είναι ίσοι ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, εθνικότητας, εμφάνισης, ικανοτήτων κλπ. Ο διαμεσολαβητής λειτουργεί πάντοτε με αμερόληπτο τρόπο, δεν επιδεικνύει προτίμηση σε κάποιον από τους διαφωνούντες.

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

Η διαδικασία της διαμεσολάβησης:

Όταν προκύψει ζήτημα εκφοβισμού μεταξύ συμμαθητών, ο διαμεσολαβητής προσπαθεί πρωταρχικά να επιφέρει την ψυχραιμία και να αποκλιμακώσει την ένταση.

Ακολουθως πραγματοποιούνται οι ακόλουθες ενέργειες:

- ▶ ο διαμεσολαβητής υπενθυμίζει το ρόλο στο θύμα. Εξασφαλίζει τη δέσμευσή του για εμπιστευτικότητα, ώστε να δημιουργηθεί ασφαλές περιβάλλον ώστε να ειπωθεί η αλήθεια,
- ▶ οι δυο πλευρές συστήνονται, το θύμα εκφράζεται ως προς τα συναισθήματά του σχετικά με την κατάσταση,
- ▶ λένε ο καθένας την ιστορία του άλλου, ο διαμεσολαβητής κάνει περίληψη των ιστοριών με τρόπο που να δείχνει ότι έχει καταλάβει την κατάσταση και τα γεγονότα και οι δυο πλευρές επαληθεύουν.
- ▶ ο διαμεσολαβητής θέτει τέσσερα βασικά ερωτήματα τα οποία πρέπει να απαντηθούν ώστε οι διαφωνούντες να καταλήξουν σε συμφωνία: “ποιο είναι το πρόβλημα”, “πώς νιώθεις γι’ αυτό”, “τι θα ήθελες να γίνει”, “τι μπορεί πραγματικά να γίνει”, και
- ▶ με τη βοήθεια του διαμεσολαβητή οι δύο πλευρές επικεντρώνουν στα κοινά σημεία, στη βάση των οποίων μπορούν να διαπραγματευθούν